

راهکارهایی برای دفع بلایی خانمان سوز

ناآگاهی ما در مقابله با انواع حریق می‌تواند از یک حادثه کوچک اشتباهی مرگبار بسازد

فکر کردن به مال به جای جان

معمولا وقتی حوادث خانمان سوزی مانند حریق اتفاق می‌افتد افراد به نخستین چیزی که فکر می‌کنند نجات اموال ارزشمندشان مانند طلا، مدارک، گوشی تلفن همراه و عتیقه‌ها از آتش است. بیشتر افراد احساس می‌کنند چند دقیقه‌ای وقت دارند، غافل از اینکه آتش در کمتر از چند دقیقه گسترده می‌شود و ممکن است راه‌های خروج را ببندد یا دود آن قدر غلیظ و زیاد شود که امکان نفس کشیدن نباشد. معمولا در این موقعیت‌ها بازگشت‌ها به دل حادثه پیاپی است، یعنی فرد هربار به یاد وسیله دیگری

می‌افتد و دوباره به دل حادثه برمی‌گردد و همین موضوع خطر جانی را برای او چند برابر می‌کند.

راهکار پیشنهادی

از پیش به خانواده اعلام کنید که در هنگام بروز چنین حوادثی هیچ چیز به اندازه جان آدمی ارزش نجات ندارد و باید فقط به فکر جان خودشان و اطرافیان باشند. برای این موضوع می‌توانید از قبل مانور هم برگزار کنید و آمادگی و رفتارهای یکدیگر را بسنجید.

کپسول‌های خاموش‌کننده پیکاربرد آتش

کلاس A: مواد جامد معمولی مانند چوب، کاغذ و پارچه
کلاس B: مایعات اشتعال پذیر مانند بنزین، نفت و الکل
کلاس C: آتش‌های الکتریکی مانند سوختگی تجهیزات برقی و سیم‌کشی داغ
کلاس K: سوختن روغن‌های پخت و پز مانند سرخ‌کن‌ها و ماهیتابه‌ها

چند توصیه مهم

- روی روغن مشتعل هرگز آب نریزید. به جای آن از درپوش فلزی یا پتوی آتش‌نشانی (پتوی حریق) استفاده کنید. اگر درپوش ندارید، شعله را با قطع گاز و برق خاموش کنید و از نزدیک شدن به ظرف روغن تا سرد شدن آن خودداری کنید.
- در صورتی که منشأ آتش برق است، مانند اتصال سیم‌ها ابتدا جریان برق را از کنتور اصلی قطع، سپس از خاموش‌کننده پودری یا CO₂ استفاده کنید.
- اگر آتش بلندتر از نیم متر شود یا دود فضا را بپوشاند، فوری و بدون هیچ معطلی از محل خارج شوید و با نیروهای امدادی تماس بگیرید.
- حتما در یکی از دوره‌های امداد و نجات ثبت نام کنید و کار با خاموش‌کننده‌ها را یاد بگیرید. معمولا شهرداری‌ها متولی برگزاری این دوره‌ها هستند و با مراجعه به فرهنگ‌سراها می‌توانید اطلاعاتتان را در این باره بیشتر کنید.

به وقت بودن

این باور اشتباه است که در زمان آتش سوزی وقت کافی برای انجام هر کاری داریم. درحالی‌که خانه‌های مدرن امروزی با موادی مصنوعی ساخته می‌شوند که سریع‌تر می‌سوزند. بنا به گزارش‌های سازمان آتش‌نشانی یک اتاق می‌تواند در کمتر از سه دقیقه کاملا شعله‌ور شود و دمای آن تا بیش از ۵۰۰ درجه سانتی‌گراد افزایش یابد.

راهکار پیشنهادی

- به محض شنیدن آژیر بیدار شدن دود، از محل خارج شوید.
- اگر به خاموش‌کننده‌ها دسترسی دارید آتش را اطفاف کنید.
- تمرین خروج از خانه از مسیرهای خروجی امن در کمتر از دود دقیقه‌ها را قبل انجام دهید.

برگشت هرگز

بسیاری از افراد تصور می‌کنند چون چند دقیقه گذشته، هنوز امکان ورود به مکانی که آتش گرفته وجود دارد. خیلی‌ها برای نجات جان دیگر اعضا یا وسایل دوباره وارد خانه می‌شوند. اما این تصمیم در اکثر موارد به مرگ منجر می‌شود. افزایش دما، سقوط سازه‌ها، استنشاق دود و گازهای سمی از جمله اتفاقاتی است که در این شرایط رخ می‌دهد.

راهکار پیشنهادی

- به هیچ عنوان بعد از خروج مجدداً به مکان آتش سوزی باز نگردید.
- اگر کسی داخل خانه مانده، فقط نیروهای آتش‌نشانی را مطلع کنید.
- از درهای ضد حریق استفاده کنید زیرا زمان بیشتری برای خروج فراهم می‌کند.
- سیستم‌های هشدار هوشمند را نصب کنید.
- تعویض باتری‌ها و تست دستگاه‌ها را پشت گوش نیندازید.
- اعضای خانواده را نسبت به آلام‌ها و صدای آژیر آگاه کنید.

مسدود نبودن مسیر

در شرایط اضطراری، چند ثانیه تأخیر می‌تواند تفاوت بین زندگی و مرگ باشد. یکی از رایج‌ترین اشتباه‌های مرگ‌بار در آتش سوزی این است که مسیرهای خروجی خانه یا وسایل، مبلمان یا قفل‌های غیر ضروری مسدود می‌شوند. گاهی کمبود فضا (مترائ کم یا انباشت وسایل)، بی‌توجهی به ایمنی (استفاده از مسیرهای خروجی به عنوان فضای ذخیره‌سازی) و قفل‌های امنیتی (استفاده از قفل‌های سنگین) باعث گیر افتادن کودکان، سالمندان، تأخیر در خروج و انسداد کامل مسیر می‌شود.

راهکار پیشنهادی

- هیچ وسیله‌ای نباید در راهروها یا جلوی درها قرار گیرد.
- استفاده از قفل‌هایی که به سرعت و بدون کلید باز می‌شوند.
- بررسی دوره‌ای مسیرهای خروج و رفع موانع یا اعضای خانواده.
- نصب چراغ‌های شب‌تاب مسیر خروج در راهروها و نزدیک زمین برای هدایت افراد.
- تهیه نردبان اضطراری برای پنجره‌ها (مخصوص آپارتمان‌ها و طبقات بالا)

فرهنگ‌سازی و آموزش از سنین پایه

طبیعی است که کودکان در شرایط اضطراری مثل آتش سوزی زیر تخت یا داخل کمد پنهان می‌شوند. این یکی از اشتباه‌های مرگ‌بار در آتش سوزی است که باعث می‌شود امدادگران نتوانند آن‌ها را سریع پیدا کنند. این ترس طبیعی و غریزی است و در اصل ناشی از آموزش ندیدن است.

راهکار پیشنهادی

- خروج سریع را می‌توان با بازی و تمرین به آن‌ها آموزش داد.
- از قبل محل امن تجمع بعد از آتش سوزی را به او یادآور شوید.
- هر چند ماه یک‌بار مانور خروج با حضور کودکان انجام دهید.
- برای آموزش کودکان به زبان ساده بازی‌های آموزشی ایمنی تهیه کنید.

اول بررسی بعد باز کردن

افراد در شرایط خطر به طور طبیعی به سمت درها می‌روند. در شرایط اضطراری، افراد بدون فکر عمل می‌کنند. بسیاری نمی‌دانند باید قبل از باز کردن در، دستگیره را لمس کنند. یکی از خطرناک‌ترین اشتباه‌های مرگ‌بار در آتش سوزی باز کردن درها بدون بررسی دمای دستگیره یا وضعیت پشت در است. اما همین کار می‌تواند باعث ورود ناگهانی شعله و دود شود.

راهکار پیشنهادی

- قبل از باز کردن در، دستگیره را لمس کنید. اگر داغ بود، مسیر دیگری انتخاب کنید.
- در راه آرامی باز کنید و اگر دود یا شعله دیدید، سریع ببندید.
- این رفتار باید در مانورهای خانگی تمرین شود.
- از دستگیره‌های مقاوم به حرارت و هشدار دهنده استفاده کنید.
- درهای ضد حریق مانع ورود دود و شعله می‌شوند.

استفاده از خاموش‌کننده نامناسب

بیشتر ما تصور می‌کنیم آب برای خاموش کردن هر نوع آتشی یک ابزار مناسب است. درحالی‌که در برخی آتش‌سوزی‌ها آب حکم یک روان‌کننده را دارد و آتش را شعله‌ورتر می‌کند. برای نمونه آب بر روی روغن، آتش را پخش می‌کند یا بر روی تجهیزات برقی، خطر برق‌گرفتگی و گسترش آتش را افزایش می‌دهد. این اتفاق به علت ناآگاهی مادرانه خاموش‌کننده‌ها می‌افتد.

راهکار پیشنهادی

پیش از وقوع چنین حوادثی و هر چند وقت یک‌بار چند قاعده کلی را با اعضای خانواده مرور کنید. مانند اینکه از چه نوع خاموش‌کننده‌ای برای چه نوع آتشی باید استفاده کرد یا در زمان وقوع یک آتش سوزی چه کارهایی باید انجام داد. تهیه برخی اقلام آتش‌نشانی مانند پتوی حریق و کپسول اطفای حریق ضروری است.

راهکار پیشنهادی

- در هنگام فرار خم شوید یا به صورت سینه خیز از محیط خارج شوید زیرا هوای نزدیک زمین پاک‌تر و دود مانند گرما به سمت بالا می‌رود.
- با پارچه مرطوب یا ماسک فیلتردار، استنشاق دود را کاهش دهید.
- نسبت به تجهیز آلام دود هوشمند (در اتاق‌ها و راهروها، آلام مونوکسیدکربن) آشنی‌خانه) و تهیه ماسک‌های فیلتردار (تا ۱۵ دقیقه هوای پاک فراهم می‌کند) و چراغ قوه اضطراری (برای حرکت در دود و تاریکی) اقدام کنید.

تصور اشتباهی است که در حوادث آتش سوزی آتش‌جان قربانیان را می‌گیرد. استنشاق دود و گازهای سمی باعث می‌شود فرد جان خود را از دست بدهد. این تصور اشتباهی است که دود فقط باعث سرفه می‌شود، نه مرگ. دود شامل مونوکسیدکربن، سیانید هیدروژن و ذرات ریز است که می‌تواند در چند دقیقه فرد را بیهوش کند. نبود آلام دود یا آلام CO باعث می‌شود افراد دیر متوجه شوند یا در خواب باشند و اصلا متوجه آتش سوزی نشوند و به دلیل تجمع گازها نتوانند از خواب بیدار شوند.

- بیهوشی سریع ● کاهش دید ● افزایش دما

نادیده گرفتن دود و گازهای سمی

- خدا حافظی با این باور غلط که افراد فکر می‌کنند در لحظه می‌توانند تصمیم بگیرند.
- چک لیست نهایی ایمنی برای خانواده‌ها مثل نصب آلام دود و CO در همه اتاق‌ها، تست ماهانه و تعویض باتری هر شش ماه، طراحی نقشه خروج و تمرین خانوادگی هر سه ماه، نصب درهای ضد حریق و قفل‌های اضطراری سریع، آماده‌سازی کیف اضطراری نزدیک در خروجی، آموزش کودکان با بازی و تمرین، استفاده از پتوهای ایمنی و از همه مهم‌تر خروج اضطراری مثل مسیریابی، تعجیل در خروج در لحظه حریق، پنهان نشدن در مکان‌های ناامن و تجمع در محل‌های امن و...

بهتر است قبل از آنکه آتش سوزی رخ دهد آگاهانه به برخی نکات توجه ویژه داشته باشید. این آگاهی باعث می‌شود در شرایط بحرانی بهتر تصمیم بگیرید و کمترین خسارت را به جان بخرید.

- دور شدن از این باور اشتباه که آتش سوزی هرگز رخ نمی‌دهد و برنامه ریزی برای شرایط بحرانی.
- روتین شدن صحبت‌های خانوادگی حول موضوعات ایمنی و از همه مهم‌تر خروج اضطراری مثل مسیریابی، تعجیل در خروج در لحظه حریق، پنهان نشدن در مکان‌های ناامن و تجمع در محل‌های امن و...

فوری فوتی

